

MILJØPARAGRAFEN, § 112 I GRUNNLOVEN

DIN, MIN OG NATURENS LOV

Vi og naturen hører sammen. Naturen har egne lover som mennesker ofte bryter. Når vi forurensrer luft og vann eller utrydder arter, ødelegger vi både for kloden og oss selv. Men vi vet ikke alltid hvor mye skade vi gjør. Derfor må vi ha lover som kan beskytte miljø og klima også for framtidens barn og voksne.

GRUNNLOVEN ER LOVEN OVER ALLE NORSKE LOVER

Den ble laget i 1814, men vår paragraf 112 kom først i 1992.

Det var fem år etter at FN laget rapporten «Vår felles framtid» om verdens miljø. Denne rapporten brukte uttrykket *bærekraftig utvikling*. Det betyr en utvikling som sikrer behovene til dagens generasjon uten å sette framtidige generasjoners behov i fare.

«Dere som styrer nå kan ikke bare tenke på nåtida, dere må tenke framover.»

- Miljøagent Kaja

«Hvis vi bruker opp jorda, får vi ikke en ny. Kanskje det er så enkelt at bare barn kan forstå det.»

- Knut Nærum, forfatter

HVEM BESTEMMER?

Siden Stortinget laget miljøparagraf 112 har verdens miljø blitt mer skadet og jordas feber har steget altfor mye.

Dette vet verdens klimaforskere. Og politikere i Norge og verden vet nok at de gjør for lite for naturen og framtidens barn.

Hvem bestemmer at det skal gå så sakte? Visst må staten følge loven, men er vi voksne flinke nok til å si fra til politikerne? Vi er heldige som har en miljøparagraf i Grunnloven. Men sier vi ikke stopp når loven brytes, da svikter vi barna. Barn har rett, men de har ikke makt. Det må vi voksne aldri glemme.

«Vi tenker noen ganger, hvorfor må vi verne miljøet? Hvis det er bare jeg som gjør det, forandrer det jo ingenting.

Men det gjør en forskjell at du som menneske verner miljøet og inspirerer andre mennesker til å gjøre det samme.»

- Miljøagent Eliah

MILJØ-PARAGRAFEN BESTEMMER:

■ at vi alle har rett til en sunn og mangfoldig natur. Men vi må bruke naturens goder fornuftig. Vi må ta hensyn til framtidens mennesker, for de har rett til å arve en bærekraftig klode.

■ at vi har rett til kunnskap om hvordan det står til i naturen, og hva den tåler. Og vi skal få vite hva som kan skje, for eksempel med livet i kaldt hav når det bores etter olje.

■ at staten må gjøre slik miljøparagrafen bestemmer.

FOR Å VÆRE SIKKER

Vi har brannvarsler hjemme for å være sikre. Vi følger fjellvettregel 8 og snur i tide når uvær truer.

Slik fornuft har et eget navn: å være føre var. For naturen er det svært viktig at vi bruker føre-var-prinsippet, for ingen vet helt sikkert hva naturen tåler, for eksempel av utslipp av klimagasser.

For framtidens barn er det viktig at vi i dag steller godt med jorda og lufta og vannet som skal gi dem gode liv. Derfor må vi huske at vi ikke eier kloden. Vi låner den bare av alle som kommer etter oss.

«Som barneombud er det viktig for meg at framtidens barn har en fin og frisk planet å leve på. Det er vårt ansvar som voksne å stå fram som gode eksempler for å fremme kildesortering, energisparing og gjenbruk.»

- Barneombud Anne Lindboe

GRUNNLOVEN § 112: Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterselekten.

MILJØAGENTENE

Miljøagentene er barnas egen miljøvern-organisasjon! Alle kan være miljøagenter. Vi jobber sammen for at vi skal bli flinkere til å ta vare på jordkloden vår! Barn har rett til å si ifra!

Mer informasjon og innmelding her:

www.miljoagentene.no

BESTEFØRELDRENE'S KLIMAAKSJON

Barn trenger også besteforeldre som sier ifra. Norge kan ikke alene forhindre global oppvarming. Men Norge kan og bør gjøre mye mer enn vi gjør i dag. Din innsats teller!

Mer informasjon og innmelding her:

www.besteforeldreaksjonen.no

MILJØAGENTENE

BARNAS MILJØVERNORGANISASJON

LAGET MED STØTTE
FRA UNESCO

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Den norske
UNESCO-
kommisjonen